

Lugeja kui vaataja

Rahvusvaheline konverents Tartu ülikoolis 22.-23. septembril 2006

Lugeja rolli kirjanduses on teoreetiliselt mõtestatud juba pikka aega ning need käsitlused on hästi tuntud. Sel konverentsil soovime kitsamalt läheneda lugejale vaataja mõiste kaudu. See valik avab meie ees mitmeid uurimisvaldkondi, sest lugeja pole lihtsalt keegi, kes loeb raamatut, vaid instants, mis puudutab mitmeid tähendustasandeid. Esiteks võib lugejat tehniliselt määratleda trükitud lehekülgede vaatajana ning kõnelda sellega seoses raamatu « graafilisest mõttest ». Edasi võib semiootilises võtmes esitada küsimuse nähtava maailma ja keele suhete kohta ning uurida neid loovisikuid, kes läbi aegade on ilmutanud soovi kujutada (implitsiitse või eksplitsiitse) vaataja jaoks asju, millest kõneldakse, ning lasta tal kõrvade kaudu kuulda seda, mida nähakse. Viimaks võib lugejat semantilises mõttes mõista kui romaanikangelase tegevuse või luuletuse maastiku ruumilise pidepunkti *figuratiivset katet* (olgu ta siis eksplitsiitselt esile toodud või tagasihoidlikult teiste tegelaste hulka peidetud) – lugejat kui kangelast, piilujat vm.

Konverentsi pealkirjaga « Lugeja kui vaataja » ei taha me siiski piirata problemaatikat üksnes kirjanduslike teemadega. Interdistsiplinaarsust taotleva konverentsi eesmärk on arutleda üheskoos (koos semiootikute, kunstiajaloolaste, kino- ja teatriteoreetikute ja ning miks ka mitte praktikute – fotograafide või maalikunstnikega) selle üle, kuidas tekib seos (liides, sild, ühendus, üleminek, tõlge, tõlgendus...) vaatava subjekti ja vaadatava objekti vahel, vaataja/lugeja ning vaatepildi/loetu vahel, nähtava ja loetava vahel. Seega kavatseme käsitleda viise, kuidas vaataja loob oma pilgu abil moodusi « objekti » identifitseerimiseks ja äratundmiseks ning mõistab objekti samasust ja teissust, ning nähtavusele ja loetavusele ühiseid (vastastikku moduleeritavaid ja/või vastandlikke) strateegiaid, mis panevad aluse tekstide ja praktikate koele.

Niisiis ootame kõnelema mõistagi kirjandusspetsialiste, aga ka neid, kes tegelevad kultuuride- või keeltevahelise retseptiooni skeemidega (näiteks tõlkeküsimustega); neid, kes uurivad kognitiivseid mudeleid (olgu neurobioloogia või psühholoogia vallas); visuaalsete kunstide asjatundjaid.

Teeside tähtaeg: 1. juuni 2006. Selleks kuupäevaks ootame lühikokkuvõtet ettekandest koos esineja lühida CV-ga (mis sisaldab ka aadressi, telefoninumbrit, e-posti). Palume saata need dokumendid elektronpostiga aadressil tlepsoo@ut.ee.

Konverentsi teaduskomitee koostab juuni keskel vastuvõetud teeside nimekirja. Konverentsil osalemine on tasuta nii esinejatele kui ka publikule.

Ettekande pikkus on 20-30 minutit. Konverentsi toimetised avaldatakse sarjas « Studia Romanica Tartuensia ».

Korraldajad: TÜ prantsuse filoloogia osakond, Prantsuse Teaduslik Instituut. Toetavad Eesti Teadusfond (grant nr 6466) ja Prantsuse Kultuurikeskus Tallinnas.

Teaduskomitee: Stefano Montes (TÜ), Ülar Ploom (TLÜ), Antoine Cazé (Orléansi ülikool).

Korralduskomitee (TÜ): Tanel Lepsoo, Katre Talviste, Jean Pascal Ollivry.

Lisainfo:

Tanel Lepsoo
Prantsuse uuringute keskus
Ülikooli 17
51014 Tartu

tel. +372 50 696 41
faks +372 737 6246
tlepsoo@ut.ee
<http://www.fl.ut.ee/spectateur>